Bölüm 9

İŞYERİ ORTAMININ TOZ ETKENLERİ

Doç. Dr. Ozan ŞENKAL

9.1 Giriş

Bilinen insanlık tarihine göre başlangıçta bireysel yaşam varken, zaman içinde toplu yaşama geçildiğini görmekteyiz. Toplu yaşam sürecinde ise artan ihtiyaçlara göre toplumun bir yandan iş bölümü yaptığını ve öte yandan da daha organize hale geldiği görülmektedir. İşte bu süreç içinde, üretim yapılırken kazalar olmakta, çalışanlar hastalanmaktadır. Bu olumsuzlukları önlemek adına zaman içinde sistematik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği, günümüz modern toplumlarında insana verilen değerin ve önemin bir sonucu olarak sürekli gelişmeye açık bir bilim dalı olarak kabul edilebilir. İş Sağlığı ve Güvenliği çalışmalarının amacı, iş kazaları ve meslek hastalıklarından çalışanları korumak ve daha sağlıklı bir ortamda çalışmalarını sağlamaktır, denilebilir. Ülkemizde, iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda meydana gelen maddi ve manevi kayıplar, ülke ekonomisi açısından oldukça büyük boyutlara ulaşabilmektedir. İşyeri fiziksel risk etmenlerini saptamak, bu risk etmenlerinin çalışanların sağlığına yapacağı etkileri değerlendirmek, Çalışanları etkileyecek olan risk etmenlerinin ayrı ayrı risk değerlendirmesini yapmak, risk değerlendirmesi sonucunda, daha sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının oluşturulması için öneriler geliştirmektedir. Bu nedenle ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği için ciddi tedbirlerin alınması bir zorunluluk olarak görülebilir. Bu çalışmada Fiziksel Risk Etmenlerinden biri olan Tozlar irdelenerek ortaya konmuştur. Konuyla ilgili her nevi bilgi değerlendirilmiştir.

9.2 Tozun Tanımı, Oluşturduğu Meslek Hastalıkları ve Özellikleri

9.2.1 Tozun Tanımı ve Oluşturduğu Meslek Hastalıkları

Toz, çapları 1 mikrondan büyük olup, havada asılı olarak bulunan katı parçacıklardır. Çapları 1 mikrondan küçük olanlar, aerosol adını alırlar. Etkeni toz olan akciğer hastalıkları, pnömokonyoz adı altında toplanmaktadır. Bu hastalıklar, insanlık tarihinde ilk olarak be-

İşletme binalarının çalışmaya ve tozlu üretime uygun hale getirilmesi veya üretimin ve iş organizasyonun toza uygun hale getirilmesi

Sonuç

İş kazaları, üretim sürecini ve toplumun önemli bir unsuru olan çalışan nüfusun yaşamını ve sağlığını doğrudan etkilemekte, bu yönüyle de başta işçiler ve işçilerin aile fertleri olmak üzere, işverenler, sosyal güvenlik kuruluşları ve devlet yapısı üzerinde ciddi etkiler yaratmaktadır. İş kazalarının işçi, işveren, toplum ve ülke açısından ciddi sosyal ve ekonomik maliyetleri bulunmaktadır.

İşyerindeki çalışma düzeni ve işyerinin büyüklüğüne bağlı olan üretim organizasyonu, işyerindeki çalışma sistemi ve ergonomik yapısıyla ilgili iş gören-makine uyumu, çalışma süreleri, dinlenme süreleri, vardiyalı çalışma durumu, çalışma hızı ve kapasitesi üzerinde üretim artışının hedeflenmesi ile işyerindeki gürültü, ısı, nem, havalandırma, toz ve vibrasyon durumu iş kazalarının meydana gelmesi üzerinde büyük etkisi vardır.

İş kazalarının önlenmesi ve maliyetlerinin azaltılması için, işyerinin üretim organizasyonunun iş kazalarını önleyecek şekilde düzenlenmesi, işyeri çalışma sistemi ve ergonomik yapısı ile işyerinin fiziksel çevre koşullarının da kazalara meydana vermeyecek şekilde düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Kaynaklar

1. Akın L, Şardan HS. Çimento sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği. İstanbul, 2011.
2. Çimento Sektöründe tozla mücadele rehberi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberi, seri no:1, 2011.
3. https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=x-yM0N7MAhUMcRQKHT-DAEwQFghGMAc&url=http%3A%2F%2Fwww.isguvenligi.com.tr%2FContent%2FUpload%2FEDokuman%2F130921192256_819b83cd-dad4-4bcb-9e8a-cb5b0062681d.ppsx&usg=AFQjCNFOc35rxcb86NJNxzaRJj93joVkhg&sig2=-sNGtG8pIRKRMfhePF2azQ
4. http://www.taksimosgb.net/toz-olcumu/